

vse državne in javne ustanove z letnimi poročili dolžne javno predstaviti svoja dela, da bodo - bomo - navsezadnje tudi davkoplačevalci ali naročniki vedeli, kam je šel njihov - naš - denar. Sanjam o tem, da bodo vsa dela predstavljena jasno in pregledno - s cenami vred - da bomo vedeli, kaj je drago in kaj poceni, kaj vredno in kaj ceneno. In sanjam o času, ko bo v teh letnih poročilih napisano tudi to, kam vse po svetu so bila prodana, zamenjana, izposojena, predstavljena naša dela.

Naj mi bodo za tale praznik oproščene sanje. Sanje, ki so vsaj v enem delu upredmetene. V delu gospoda Ivana Nemaniča, za katero upam, da se bo najbolje in v vsej svoji vrednosti in dragocenosti predstavilo čim večkrat vsem tistim, ki imajo radi slovenski film. Čeprav le v nakladi kakšne pesniške zbirke.

Igor Košir

Slovenski film in njegovo varovanje. 30 let Slovenskega filmskega arhiva pri Arhivu Republike Slovenije, Ljubljana 1998, 128 strani

Z zbornikom prispevkov pod skupnim naslovom "Slovenski film in njegovo varovanje" smo zaznamovali 30-letnico delovanja Slovenskega filmskega arhiva pri Arhivu Republike Slovenije in s tem hkrati tudi 30 let celovitega organiziranega zavarovanja slovenske filmske dediščine. Gre za obdobje, v katerem je Slovenski filmski arhiv, kot je v predgovoru v publikaciji zapisal direktor Arhiva Republike Slovenije mag. Vladimir Žumer, zbral in strokovno obdelal večino ohranjenih slovenskih dokumentarnih, kratkih in celovečernih igranih ter animiranih filmov. Hkrati smo z zbornikom želeli prav v obdobju, v katerem Slovenski filmski arhiv postaja redni član Mednarodne zveze filmskih arhivov (FIAPF), domačo in tujo strokovno javnost seznaniti s slovensko filmsko produkcijo in z ustanovami, ki skrbijo za njeno varstvo, zato je večina prispevkov objavljena tudi v angleščini, v celoti ali v povzetkih.

Prvi del publikacije prinaša pet daljših prispevkov.

Mag. Lojz Tršan, vodja Slovenskega filmskega arhiva, je avtor zgodovinskega pregleda razvoja filmskega arhiva in njegovega strokovnega dela.

Ivan Nemanič, prvi in dolga leta edini slovenski filmski arhivist, je na slikovit način opisal številne zelo zanimive utrinke iz svoje dolgoletne prakse. Med drugim je zapisal, kako je razrešil uganko Cankarjevega dvojnika v filmu "Ljubljana 1909", kako je prišlo do premiere filma "Ormož - jugoslovanski Gllspach" 57 let po njegovem nastanku in kako mu je uspelo tik pred razpadom Jugoslavije iz Jugoslovanske kinoteke v Beogradu pripeljati v Slovenijo filme Triglav filma.

Prof. Igor Košir, predavatelj na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT) je v

znanstvenem eseju "O dokumentarnem filmu i dokumentarnosti filma" opisal postopek nastajanja dokumentarnega filma, od zunanjih pobud, prek zapletenega procesa dojemanja vplivov okolja in odzivov nanje, do oblikovanja filma kot nove, samostojne slikovno-zvokovne celote. Opisal je načine dojemanja filmov in razlike med filmom in videom, postopke nastanka dokumentarnih prispevkov od zamisli do montaže, dramaturško zgradbo filmov, probleme pri snemanju dokumentarcev, vlogo besedila in glasbe. Nakazal je etična in moralna vprašanja v zvezi z dokumentarnimi filmi ter omenil vlogo in pomen medijev v sodobni družbi.

Filmski kritik Zdenko Vrdlovec je v "Kratki zgodbi o slovenskem filmu" predstavil prerez skozi vse slovenske dolgometažne igrane filme od filma "V kraljestvu Zlatoroga" do "Ortseiderja" in jih umestil v ideološko-politične, družbeno-socialne in kulturno-umetniške okvirje.

Režiser Milan Ljubić se v prispevku "Arhivski posnetki kot pričevanje ljudi in časa" v obliki spominov kritično ozira na čas, ko je začel svojo kariero pri "Kroniki" kot avtor filmskih portretov. Pokaže na šablone, ki so takrat veljale pri tem delu, in na težave pri posodabljanju v obdobju, ko je pozneje sam prevzel vodstvo "Kronike" pri Viba filmu. Opozarja tudi na prednosti filmskih posnetkov glede kakovosti in trajnosti pred elektronskimi, katere je pozneje začela snemati televizija, na pomen filmskih portretov za nacionalno zgodovino, bkrati pa tudi na premajhno poznavanje le-teh celo med strokovnjaki.

V drugem delu publikacije so objavljeni kratki prispevki z osnovnimi podatki o ustanovah, ki skrbijo za slovensko filmsko dediščino, za njeno ohranitev, ter strokovno obdelavo z različnih vidikov in prezentacijo. To so poleg Slovenskega filmskega arhiva Slovenska kinoteka, Filmski sklad Republike Slovenije, Radiotelevizija Slovenija, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo, Avdiovizualni laboratorij Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Društvo slovenskih filmskih ustvarjalcev in Zveza kulturnih društev Slovenije. Prispevke so napisali Silvan Furlan, Nerina Koejančič, Tatjana Rezec-Stibilj, Franci Slak, dr. Naško Križnar, Danica Ikoč in Peter Milovanovič Jarh.

Slovenska besedila je lektoriral Dušan Maher, prevode v angleščino je pripravila Nuša Podobnik, zunanja oprema je delo Edite Kobe.

Vladimir Kološa

Mag. Milko Mikola, Notranji sovražniki v dokumentih okrajnih partijskih komitejev z območja Zgodovinskega arhiva v Celju, Zgodovinski arhiv v Celju, Mali tiski 3, Celje 1998, 61 strani

Zgodovinski arhiv v Celju je v začetku leta 1998 izdal tretji zvezek v ediciji Mali tiski. Avtor, arhivski